

"44 YILLIK ARKADAŞIM CEMAL"

Türhan Tükenmez

1990 yılı kötü giriş yaptı ve girmesiyle birlikte sevgili Cemal'i alıp götürdü. Onu yakından tanıyanların ve sevenlerin hâlâ ani ölümünün verdiği üzüntüden ve şoktan kurtulduklarını sanmam. Hepimizin acısı büyük; hele benim gibi onu Ortaokul 2. sınıftan beri tanıyan, aynı lise ve üniversiteden mezun olup Maliye Teftiş Kurulu çatısı altında da yıllarca beraberliğini sürdüren kardeş derecesindeki bir çocukluk arkadaşı için bu acı daha da büyük.

Cemal'i 1946 yılında bir grup parasız yatılı öğrenci olarak Manisa Ortaokulu'ndan Bilecik Ortaokulu 2. sınıfına geldiğimiz vakit tanıdım. 5-6 yaşlarında iken ailesi ile birlikte Erzincan'dan Bilecik'e yerleşmiş, annesini kısa bir zaman sonra kaybetmiş, babası kamyon şoförlüğü yapan (1950'lerde o da bir trafik kazasında vefat etti) oldukça fakir fakat olgun ve onurlu bir çocuktur. Okumaya ve özellikle edebiyata merakı daha ortaokulda iken belli oluyordu. Eline geçen parayı kitaba yatırır, olmazsa arkadaşlarından ve kütüphanelerden ariyeten aldığı her cinsten kitapları çok büyük bir süratle fakat hakkını vererek yutarcasına okurdu.

Bilecik Ortaokulu'nda zaman zaman düzenlenen şiir günlerinin baş kahramanı tabii ki bizim Cemal'di. O zaman çok sevdiği ve bize de sevdirdiği "Bingöl Çobanlarına" adlı şiiri bizlerin ısrarı ile her toplantıda bir defa, hatta iki defa okurdu. Olgunluğu, ağırbaşlılığı ve kültürü ile sadece arkadaşlarının değil, hocalarının da sevgisini kazanmıştı. Orta-

okulda iken amatör olarak futbol oynamakla birlikte, kendisinin asıl yeteneği atletizmde idi ve 100-200 metre sürat yarışında okullar şampiyonluğunu kazanmıştı. Kız-erkek karma tedrisat yapılan Bilecik Ortaokulu'nda bazı çocukların ufak tefek tatlı gönül maceraları olmakla birlikte, Cemal'inki ciddi idi ve yıllar boyu devam eden bu romans, üniversite bitiminde evlilikle noktalandı. Ayça adında bir kız çocuğuna kavuşmasına rağmen bu evliliğin bir süre sonra dağılması, iki tarafı da yakından tanıyan bizler için bir üzüntü kaynağı olmuştur.

Daha küçük yaşlardan başlayan Cemal'deki okuma tutkusu ortaokul, lise, üniversite yıllarında artan bir tempo ile devam etti ve ölünceye kadar kendisini bırakmadı. Ondaki en büyük meziyet, zekâsının da yardımı ile bir koltuğa iki karpuzu sığdırarak hem edebiyat, sanat, felsefe, sosyoloji ve politika ile ilgili yayınları, hem dersleri ve daha sonraları mesleği ile ilgili kitap ve yayınları izleyerek başarılı olabilmesi idi.

Karakter itibariyle kötülükten kaçınan sakin ve ağırbaşlı olan Cemal, öğrencilik yıllarında kavgadan hoşlanmaz, onun yerine sözlü iletişimi tercih ederdi. Bununla birlikte, 40 küsur yıllık arkadaşlığımızda sadece bir kere lise son sınıfta iken, Cemal'in çok haklı olduğu bir konuda bir sınıf arkadaşı ile yumruk yumruğa kavga ettiğine ve "Sen bir müessesenin şerefine leke süremezsın" diye o arkadaşına haykırdığına şahit olmuştum. Lise yıllarından kalma ortak bir anımıza sonraları zaman zaman hep gülmüşüzdür. Lise 2. sınıfta edebiyat hocamız Fecri Atı Şairlerinden rahmetli Mehmet Behçet Yazar'dı. Kendisi bir süre rahatsızlığı sebebiyle derslere gelemeyince, bizler de edebiyata çalışmaz olmuştuk. Bir gün hoca aniden çıkıp gelerek yazılı imtihan yapacağını söyleyince telaşlanıp Cemal'in yanına seğırttim ve "Cemal'ciğim senin edebiyatın nasıl olsa kuvvetli, imtihanda yanında oturacağım ve beni biraz kolla" dedim. Rahmetli gülerken, "Sen merak etme, bir şeyler yaparız" dedi. Nitekim fısıldayarak epeyce yardım etti. İmtihan sonuçları açıklandığında, benim Cemal'den 1 numara daha fazla (galiba 7) almam Cemal'in çok hoşuna gitmişti. Zaman zaman bana ve bazı dostlarımıza benim kendisine edebiyat imtihanında yardım etmediğimi söyleyerek takılırdı.

Siyasal Bilgiler Fakültesi Cemal'in ufuklarını daha da genişletmiş ve çevresi kalabalıklaşmaya başlamıştır. Burada hocalarından aldığı feyiz ve yurdun çeşitli yörelerinden gelen değerli öğrenci arkadaşlarıyla tanışma ve kültür alışverişinde bulunma olanağı, kendisinin yaşamındaki dönüm noktalarından birini oluşturur. Fakültede kısa zamanda tanınarak, sanat ve edebiyat faaliyetlerinin öncülük organizatörlüğünü gerçekleştirmiştir.

Fakülteyi başarı ile ve takıntısız sınıf geçerek bitirdikten sonra, Cemal bir yıl kadar Eskişehir Vergi Dairesi'nde memurluk yapmış ve 1955 yılında Maliye Müfettiş Muavini, 1958 yılında Maliye Müfettişi olmuştur. Kendisi Maliye Teftiş Kurulu Camiası'nda kısa bir sürede takdir uyandırmakla kalmamış; aynı zamanda, teftiş yaptığı ünitelerdeki personel üzerinde de sevgi ve saygı telkin etmiştir.

Şairlik, maliyecilik ve evlilik hayatı... Cemal, yaşamındaki bu üç ağırlık noktası arasında denge sağlamakta zaman zaman güçlüklerle karşılaşmıştır. Bu üçlüden en fazla sarsılanın evlilik hayatı olduğunu kabul etmek gerekir. Diğer ikiliye gelince, Cemal mükemmel bir şair ve mükemmel bir maliyeci idi. Ama şunu da belirtmekte yarar var ki, kendisi eğer şairlik yönünü hafifletseydi daha da mükemmel maliyeci, maliyeciliğinden sarfınazar etseydi daha da mükemmel bir şair olurdu.

Cemal, sağlığında bir keresinde, "Mutluluğun şiiri yazılamaz" demişti. Kendisinin çocukluğunda, sonraki yaşamında ve hatta ölümünden evvelki günlerinde mutsuz günleri de oldu. Ama hayatın her türlü zorluğuna karşı onurlu yaşamasını bildi, riyakârlık ve dalkavukluk yapmadı, daima namuslu ve dürüst kaldı. Para yönünden fakir büyüdü ve fakir öldü. Ama insanlık ve ahlak vasıfları yönünden çok zengindi.

Lise 1. ve 3. sınıfta edebiyat hocahgımızı yapmış rahipetli Ali Sedat Oksal, ünlü Fransız düşünürü La Rochefoucauld'nun bir sözünü kompozisyon ödevi olarak bizlere vermişti: "La vie est trop courte pour être petit = Hayat küçüklüklere tenezzül etmeyecek kadar kısadır."

Cemal o kompozisyon ödevinde neler yazdı, bilemiyorum. Fakat kısa sayılabilecek yaşamı, bu sözün aynasıdır. Gerçekten hiçbir küçüklüğe tenezzül etmedi ve daima büyük yaşadı.

Tanrıdan kendisine rahmet, yakınlarına ve sevenlerine başsağlığı dilerim.